

Handläggare
Maria Thomelius
Telefon: 0850810312

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
2020-11-17

Remiss av Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella tjänster samt sexuellt våld i oberoende relationer 2021-2025.

Svar på remiss till kommunstyrelsen, Dnr 3.1.1-723/2019

Förslag till beslut

Östermalms stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som svar till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Östermalms stadsdelsnämnd har av kommunstyrelsen ombetts svara på en remiss gällande Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella tjänster samt sexuellt våld i oberoende relationer. Svaret ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 27 november 2020.

Förvaltningen är positiv till stadens ambition som tydligt avspeglas i programmet. Att programmet omfattar fler typer av våld än tidigare kommer, menar förvaltningen, bidra till ökad kännedom om våldets olika uttryck.

Förvaltningen välkomnar att betydelsen av det förebyggande arbetet samt målsättningen avseende arbetet som riktas mot våldsutövare betonas.

Förvaltningen menar att aktiviteterna i programmet i större utsträckning bör beskriva vilka metoder eller insatser som avses. Detta för att programmet ska kunna fungera som det stöd det ämnar vara. En tydligare styrning skulle också bidra till en ökad likställighet inom staden, vilket är ett annat uttalat syfte med programmet.

I något fall menar förvaltningen att kedjan mellan mål, aktiviteter och indikatorer är svag. Det kan komma att påverka möjligheten att följa upp stadens arbete utifrån programmet.

Bakgrund

I budget 2020 fick socialnämnden i uppdrag att revidera stadens program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2017-2020. Arbetet har genomförts av socialförvaltningen i samråd med en referensgrupp med representanter från flera stadsdelsnämnder och facknämnder, stadsledningskontoret och Origo Resurscentrum mot hedersrelaterat förtryck och våld. Därtill har drygt 40 organisationer från civilsamhället fått möjlighet att lämna synpunkter och förslag på programmet.

Stadens program utgår från den regionala strategin att förebygga och bekämpa våld i Stockholms län som tagits fram inom ramen för Operation kvinnofrid 2020. Stadens program speglar strategin vilket bland annat resulterat i att fler former av våld omfattas; våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld i oberoende relationer.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid Östermalms stadsdelsförvaltning. Synpunkter och kommentarer från avdelningarna inom förvaltningen har inhämtats och beaktats i förvaltningens svar.

Östermalms stadsdelsnämnds råd för funktionshinderfrågor respektive pensionärsråd har beretts möjlighet att yttra sig om remissen. Råden har inte inkommit med synpunkter eller kommentarer.

Ärendet

Stadens nya program är tätt sammankopplat med den regionala strategin för att förebygga och bekämpa våld i Stockholms län som tagits fram inom ramen för Operation kvinnofrid 2020. Liksom den regionala strategin omfattar programmet våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld i oberoende relationer. Det är en breddning jämfört med stadens förra program.

Programmets främsta syfte är att förebygga och upptäcka de olika formerna av våld. Vidare syftar programmet till att säkerställa att stöd, skydd och insatser är samordnat, evidensbaserat och av hög

kvalitet, samt adekvat och likställt över hela staden. Programmet ska också vara ett stöd för ett strukturerat, kontinuerligt och långsiktigt arbete inom området.

Stadens arbete beskrivs utifrån sju mål:

1. Stadens verksamheter arbetar våldsförebyggande
2. Våldsutövare har tillgång till återfallsförebyggande insatser utifrån sina behov
3. Stadens verksamheter arbetar aktivt för att upptäcka våldsutsatta vuxna och barn samt våldsutövare
4. Våldsutsatta vuxna och barn har tillgång till insatser utifrån sina behov
5. Våldsutsatta vuxna och barn medverkar i brottsutredningar
6. Stadens verksamheter arbetar med systematisk kunskapsutveckling
7. Stadens verksamheter använder metoder och insatser som vilar på evidens och/eller på beprövad erfarenhet

Till varje mål finns indikatorer som stöd i uppföljningen. Kopplat till varje mål listas aktiviteter med namngivna aktörer som ansvarar för genomförandet.

Programmet omfattar stadens alla nämnder och bolag i olika utsträckning. I ansvaret att genomföra angivna aktiviteter ingår även uppföljning av arbetet inom ramen för stadens system för integrerad ledning och styrning, ILS.

Programmet innehåller även förklarande texter om olika typer av våld, dess olika uttryck, omfattning och konsekvenser. I ett avsnitt beskrivs förebyggande arbete utifrån olika nivåer; universell, selektiv och indikerad. Vikten av samverkan beskrivs också i programmet.

I programmet finns ett arbetsgivarperspektiv som inte funnits med i tidigare program. Det innebär att programmet också omfattar stadens arbete för att som arbetsgivare stötta stadens medarbetare när de utsätts för våld från närstående.

Östermalms stadsdelsförvaltning
Stab

Karlavägen 104
Box 24 156
10451 Stockholm
Växel 08-50810000
Fax
ostermalm@stockholm.se
stockholm.se

Synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till att stadens nya program omfattar fler typer av våld än tidigare. Det kommer att bidra till ökad kännedom om våldets olika uttryck. Med ökad kunskap ökar också stadens

möjligheter att arbeta förebyggande och erbjuda adekvat stöd till enskilda.

Avseende programmets titel konstaterar förvaltningen att den inte överensstämmer med innehållet i programmet. Där framhålls att begreppet *sex mot ersättning* företrädesvis ska användas framför begreppet *prostitution* (se s.10).

Förvaltningen menar att beskrivande texter om våldets former, omfattning och konsekvenser kan kortas. Istället bör programmet hänvisa till Socialstyrelsen, Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) och andra källor inom området. På så vis säkerställs att arbetet utgår från den senaste forskningen.

Det är förvaltningens mening att kopplingen mellan mål och indikator i några fall är svag. Påvisar andel individer som har, eller haft, samhällsvägledning som aktivitet att staden når sitt första mål avseende ett förebyggande arbete? Går det att uttala sig om måluppfyllelsen avseende det fjärde målet, om tillgången till insatser för våldsutsatta vuxna och barn, genom att mäta andelen nämnder som har rutiner för hur vi säkrar skolgången för barn i skyddade boende? En svag, eller oklar, koppling mellan mål och indikator kan påverka möjligheten att följa upp arbetet. Tillgången till tillförlitligt statistiskt underlag återspeglas sannolikt i valet av indikatorer och, till viss del, även aktiviteter.

Ett av programmets syften är att vara ett stöd för ansvariga aktörer. För att fungera som sådant är det förvaltningens mening att aktiviteterna i större utsträckning bör beskriva vilka metoder eller insatser som avses. En tydligare styrning skulle också bidra till en ökad likställighet inom staden, vilket är ett annat uttalat syfte med programmet.

Inom de områden där det saknas evidensbaserade och beprövade metoder och insatser bör stadens ambition vara att stötta metodutveckling. Att enbart lista en aktivitet, om än med ett utpekat ansvar, är inte tillräckligt. Metodutveckling bör göras gemensamt inom staden med ett tydligt uppdrag och tillhörande resurser.

Östermalms stadsdelsförvaltning
Stab

Karlavägen 104
Box 24 156
10451 Stockholm
Växel 08-50810000
Fax
ostermalm@stockholm.se
stockholm.se

Förvaltningen välkomnar att programmets första mål, *Stadens verksamheter arbetar våldsförebyggande*, visar på betydelsen av ett våldsförebyggande arbete. De aktiviteter som listas är adekvata, men förvaltningen efterfrågar ett tydligare stöd avseende genomförandet. På vilket sätt ämnar staden arbeta med "Förebyggande insatser riktade till barn och unga som riskerar att utsättas för sugardejting

och prostitution”? En annan aktivitet är att implementera våldspreventiva program inom förskola, skola och fritidsverksamhet. Här listas ett par exempel på metoder som ska användas. Men inget av dessa är anpassade för förskolan och dess uppdrag.

Förvaltningen är positiv till stadens ambition avseende våldsutövare som återspeglas i det andra målet, *Våldsutövare har tillgång till återfallsförebyggande insatser utifrån sina behov*. Enligt Socialstyrelsens föreskrifter *bör* kommunen erbjuda stöd till den som utövar våld. Stadens målsättning i sitt arbete att nå utövare är en av programmets styrkor.

Under programmets tredje mål, *Stadens verksamheter arbetar aktivt för att upptäcka våldsutsatta vuxna och barn samt våldsutövare*, beskrivs arbetet med att upptäcka våldet. Förvaltningen välkomnar att programmet här tydliggör att rutinfrågor ska användas. Det är en beprövad metod som visar att upptäckten av utsatthet ökar när frågor ställs rutinmässigt.

Programmets fjärde mål, *Våldsutsatta vuxna och barn har tillgång till insatser utifrån sina behov*, anger att insatser ska ges utifrån den enskildes behov. Förvaltningen menar att de aktiviteter som listas är adekvata men efterfrågar en tydlighet avseende vilka insatser som bör erbjudas. Hur ser till exempel stadens ambition avseende stöd till enskilda på lång sikt ut? I bilaga 2 listas flera stödinsatser som ger viss vägledning.

Det femte målet, *Våldsutsatta vuxna och barn medverkar i brottsutredningar*, rör våldsutsattas medverkan i brottsutredningar. Förvaltningen är positiv till att aktiviteterna tydligt visar på stadens ansvar att stötta den som är utsatt för våldet.

Programmets sjätte mål, *Stadens verksamheter arbetar med systematisk kunskapsutveckling*, respektive sjunde mål, *Stadens verksamheter använder metoder och insatser som vilar på evidens och/eller på beprövad erfarenhet*, beskriver vikten av systematisk kunskapsutveckling och beprövade och evidensbaserade metoder och insatser. Det är förvaltningens mening att detta är att betrakta som nödvändiga medel för att nå måluppfyllelse och inte mål i sig själva. De aktiviteter som listas här är adekvata och passar väl in under övriga mål.

Kerstin Andersson
stadsdelsdirektör

Jan Rönnberg
avdelningschef

Bilagor

1. Remiss av Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella tjänster samt sexuellt våld i oberoende relationer 2021-2025.
2. Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella tjänster samt sexuellt våld i oberoende relationer 2021-2025.

Östermalms stadsdelsförvaltning
Stab

Karlavägen 104
Box 24 156
10451 Stockholm
Växel 08-50810000
Fax
ostermalm@stockholm.se
stockholm.se

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Kerstin Andersson, Stadsdelsdirektör	2020-11-02
Jan Rönnberg, Avdelningschef	2020-11-02